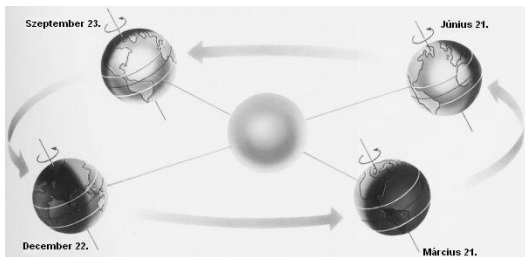

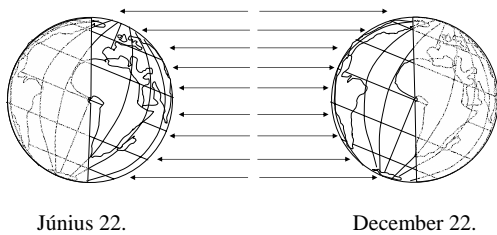
Benapozás vizsgálat Szalay Zsuzsa

1. A Föld pályája a Nap körül
2. A szoláris idő
3. Nappályadiagramok
4. Árnyékszögek – élelképző görbék
5. Példa

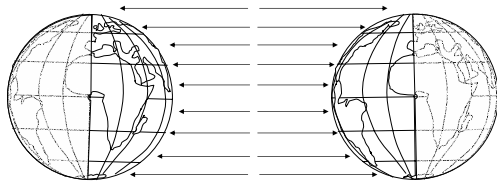
A Föld pályája a Nap körül/1

A Föld pályája a Nap körül/2

A Föld pályája a Nap körül/3

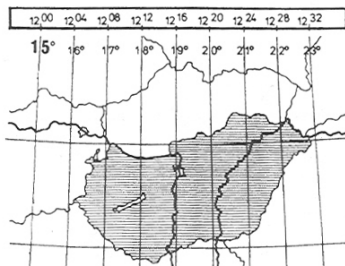
Március 21.

Szeptember 23.

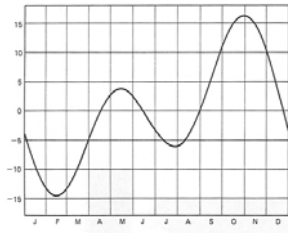
Az idő értelmezése

- A szoláris idő általában nem egyezik meg az óraidővel
- Három korrekció szükséges:
 - az időzónán belüli hely szerint
 - a Föld nem egyenletes mozgása miatt
 - a nyári időszámítás miatt

A Magyarországon áthaladó hosszúsági körök

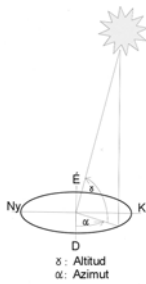

„E” korrekciós tényező

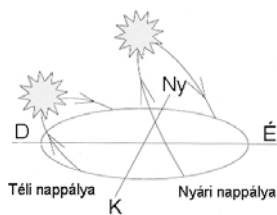
$$\text{szoláris idő} = \text{zónaidő} + (\text{adott hosszúsági kör} - 15^\circ) * 4 \text{ perc} + E$$

Napszögek

- ☐ A Nap azimutszöge: a napsugárzás vízszintes vetületi szöge fokokban
- ☐ A Nap magassági szöge: a Nap horizontsík fölötti szögmagassága fokokban

A téli és nyári napjárás

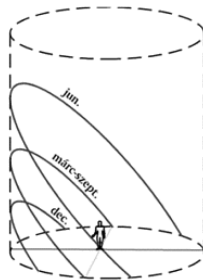

A nappályadiagramok

- A Nap pályájának két dimenziós leképezése
 - hengeres nappályadiagram
 - sztereografikus nappályadiagram

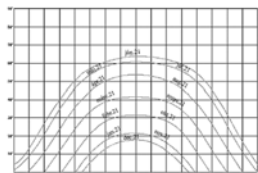
A hengeres nappályadiagram/1

- A Nap pályáját egy henger palástjára vetítjük.
- A szemlélő a henger alapkörének középpontjában áll (mely egy adott földrajzi helynek felel meg) és az Egyenlítő irányába néz.

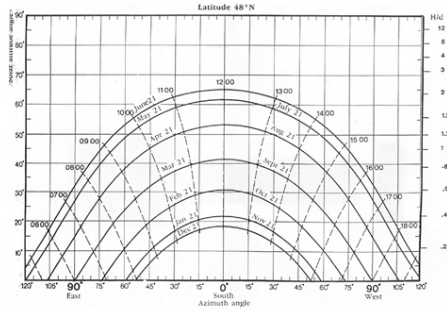

A hengeres nappályadiagram/2

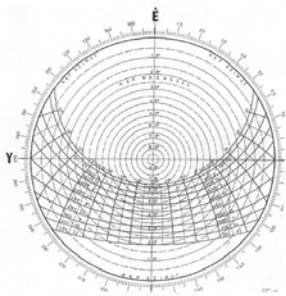
- A henger palástját az ellentétes oldali alkotó mentén felvágjuk és kiterítjük.

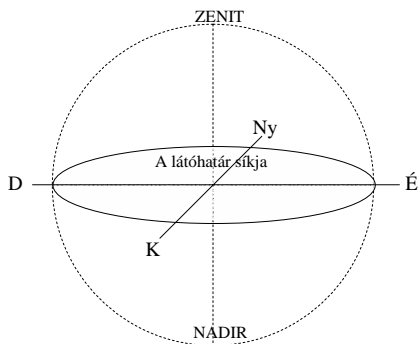
A hengeres nappályadiagram/3

Sztereografikus nappályadiagram

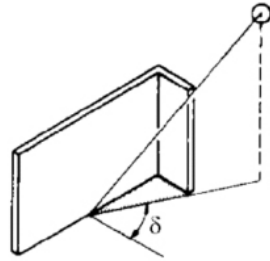

Zenit és nadír

Vízszintes árnyékszög

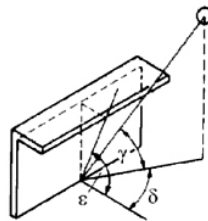
A Nap és a homlokzat azimut szögeinek különbsége

δ = vízszintes árnyékszög

Függőleges árnyékszög

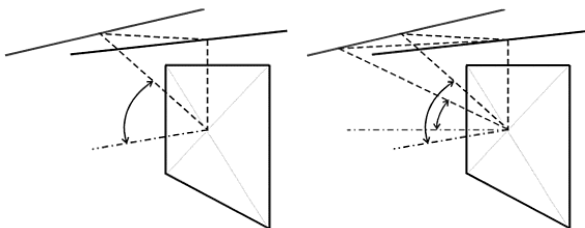
A Nap magassági szögének a homlokzat síkjára merőleges síkba eső komponense

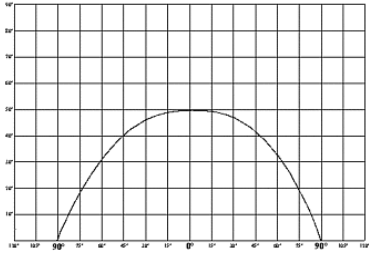
ϵ = függőleges árnyékszög

$$\tan \epsilon = \tan \gamma \times \sec \delta = \tan \gamma / \cos \delta$$

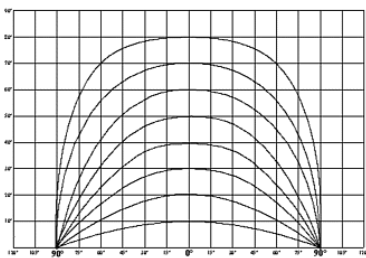
Az élleképző görbék származtatása

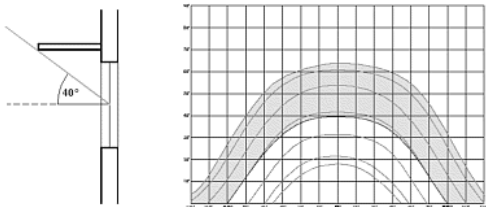
Az élleképző görbe

Élleképző görbesereg

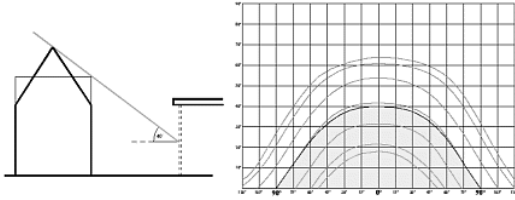

Az árnyékmász/1

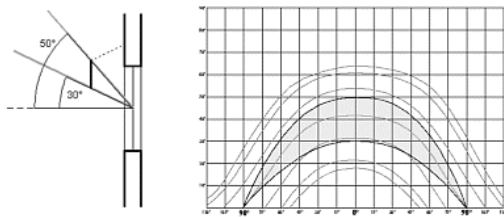
- Az égboltnak az a tartománya nem látható, amely az élleképző görbe *fölött* van

Az árnyékmaszok/2

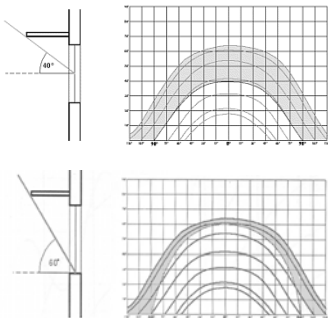
■ Az égboltnak az a tartománya nem látható, amely az élleképző görbe *alatt* van

Az árnyékmaszok/3

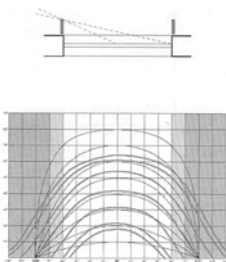

■ Az égboltnak az a tartománya nem látható, amely a két élleképző görbe *között* van

Teljes és részleges árnyékolás

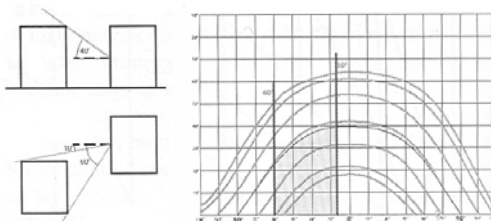

Függőleges árnyékvető élek

■ Ha az árnyékvető él függőleges, az árnyékmaszkot *függőleges* egyenesek határolják.

Árnyékmaszkok egyesítése

■ A vízszintes és függőleges tagozatokra szerkesztett árnyékmaszkok egyesítésével bármely akadály árnyékmaszka leképezhető.

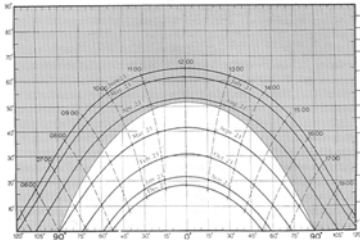
Benapozás/1

■ Az árnyékmaszkot a nappályadiagramra helyezve megállapítható, hogy a vizsgált ablak mely hónapokban és órákban van árnyékban.

■ Mindig összetartozó, azonos léptékű nappályadiagramot és élleképző görbesereget kell használni!

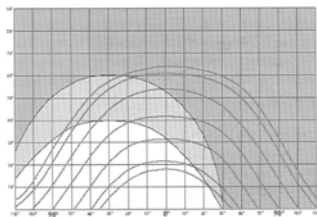
■ Az élleképző görbesereg vízszintes tengelyének 0 pontját a nappályadiagram vízszintes tengelyén ahhoz a szögértékhez kell csúsztatni, amely a vizsgált felület azimutjához tartozik.

Benapozás/2

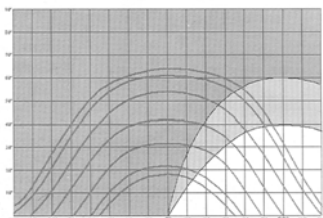
☒ Ha az ablak déli tájolású, a skálák 0 pontjainak fedniük kell egymást.

Benapozás/3

☒ Ha az ablak délkeleti tájolású, az élelképző görbe vízszintes skáláján lévő 0° értéket a nappályadiagram vízszintes skáláján keleti irányban lévő 45° értékkel kell fedésbe hozni.

Benapozás/4

☒ Ha az ablak nyugati tájolású, az élelképző görbe vízszintes skáláján lévő 0° értéket a nappályadiagram vízszintes skáláján nyugati irányban lévő 90° értékkel kell fedésbe hozni.

A „szoláris ablak”

☒ A téli elérhető
direkt sugárzás
maximalizálása
érdekében a
nappályadiagramon a
szeptember/március és
december hónapok
vonalai között, a reggel
9 és délután 3 óra
időpontokat jelölő
vonalak közé eső
tartomány
zavartalansága a
legfontosabb.

